

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»**

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ, ЕКОНОМІКИ ТА ФІНАНСІВ

Кафедра фінансів, банківської і страхової справи

Затверджую:

Директор ННІМЕФ

“ ___ ” _____ 2019р.

Схвалено на засіданні кафедри фінансів,
банківської і страхової справи

Протокол № ___ від “ ___ ” _____ 2019р.

Завідувач кафедри _____ О.І. Дацій

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ГРОШІ І КРЕДИТ»

Статус дисципліни: обов'язкова професійної підготовки

Освітньо-професійна програма вищої освіти галузі знань: 07 Управління та адміністрування

Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Спеціалізація: Фінанси, банківська справа та страхування

Форма навчання: денна Курс 3

Семестр: шостий

Обсяг в кредитах ЄКТС/Всього годин: 4/120 за навчальним планом (від січень 2017р.):

- лекції(Л) 34
- семінарські (С) 26
- практичні заняття (ПЗ) _____
- лабораторні заняття (ЛЗ) _____
- самостійна робота студентів (СРС) 60

Робоча навчальна програма складена на основі навчальної програми дисципліни "Гроші і кредит", підготовленої доцентом Тімко Н.І. та затвердженої на засіданні кафедри фінансів і кредиту (протокол № 8 від 28.04.2016 р.).

Розробник робочої програми навчальної дисципліни: доц. Тімко Н.І.

Київ МАУП

Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни – є формування у студентів економічного мислення, наукового розуміння історії становлення та стану сучасної системи грошово-кредитних відносин. В ході його вивчення студенти повинні отримати систему знань про дію об'єктивних законів грошового обігу, про мету, задачі та методи державного регулювання сфери грошово-кредитних відносин.

Завдання дисципліни: є теоретична і практична підготовка студентів з питань функціонування грошової та кредитної систем та шляхів вирішення задач, що стоять перед відповідними державними установами в ході регулювання грошового обігу та кредитних відносин.

Предмет дисципліни – є система грошово-кредитних відносин в суспільстві та закономірності її розвитку та функціонування.

Статус дисципліни – обов'язкова професійної підготовки.

Місце навчальної дисципліни освітній програмі. Засвоєння дисципліни базується на знаннях студентів, набутих при вивченні таких дисциплін як “Основи економічної теорії”, “Мікроекономіка”, «Макроекономіка», «Мікроекономіка», тощо. Вивчення дисципліни створює базу для розуміння таких дисциплін як „Фінанси”, „Фінанси підприємств”, „Бюджетна система” тощо.

Компетентності та програмні результати навчання

Вивчення дисципліни спрямоване на формування компетентності та відповідних їм вмінь, якими мають володіти випускники напряму підготовки „Менеджмент і адміністрування” освітнього рівня „бакалавр” після вивчення навчальної дисципліни "Гроші та кредит":

I Професійні компетентності:

1. Планово-проектні:

- здатність до планування грошової маси;
- здатність до балансування потоку національного доходу та потоку національного продукту через внутрішній і зовнішній грошові ринки;
- здатність до планування попиту на гроші.

Компетенції реалізуються через *вміння*:

- обчислювати та обґрунтовувати грошові платежі;
- ефективно використовувати взаємозв'язок окремих видів грошових потоків;
- прогнозувати напрями ефективних зовнішньо-економічних відносин;
- обчислювати та обґрунтовувати купівельну спроможність грошей;
- прогнозувати фактори, що визначають зміну пропозиції грошей

2. Організаційні:

- здатність до організації ефективної платіжної системи;
- здатність до організації руху грошових потоків.

Компетенції реалізуються через *вміння*:

- реалізовувати заходи щодо впровадження кредитних та електронних грошей;
- впроваджувати заходи щодо ефективного використання векселів;
- впроваджувати заходи щодо підвищення якості цінних паперів, середньо- і дострокових

позик

3. Аналітично- інформаційні:

- здатність до аналізу стану валютного ринку;
- здатність до аналізу механізму регулювання валютного курсу

Компетенції реалізуються через *вміння*:

- аналізувати фактори, що впливають на кон'юктуру валютного ринку;
- визначати та аналізувати наслідки девальвації та ревальвації валюти;
- аналізувати касові та строкові валютні операції.

4. Обіково-статистичні:

- здатність скласти звітність про грошовий обіг.

II Предметні компетенції:

Знання:

- визначення економічної категорії грошей та кредиту;
- визначення сутності кількісної теорії грошей і сучасного монетаризму;
- визначення кредитних та валютних відносин для розвитку грошової та кредитної системи
- визначення суті та механізму формування пропозиції грошей.

Уміння:

- визначати та аналізувати національний дохід і національний продукт;
- визначати та аналізувати структуру грошового обороту;
- визначати та аналізувати грошові агрегати;
- визначати показників вимірювання інфляції.

Комунікація:

- здатність до визначення основних видів грошових потоків;
- здатність до визначення маси грошей, що обслуговує грошовий оборот;
- здатність до визначення грошового мультиплікатора;
- здатність до визначення вартості кредиту.

Автономність і відповідальність:

- визначення факторів, що впливають на масу і стабільність грошей;

- визначення особливостей використання платіжних документів;
- визначення особливостей інфляційного регулювання в Україні;
- визначення особливостей механізму банківського кредитування.

III Особисті компетентності:

1. Здатність визначати сутність і роль грошей у сучасному суспільстві:

- знати кількісну теорію грошей;
- знати сутність сучасного монетаризму.
- вміти розраховувати купівельну спроможність грошей.

2. Здатність визначати місце грошей у національному обороті:

- здатність аналізувати грошові потоки;
- здатність розраховувати та аналізувати грошові агрегати;
- визначати фактори, які впливають на безготівковий обіг;
- знати форми безготівкових розрахунків;
- визначати структурні складові грошового обігу та аналізувати його особливості на мікро-

та макро- рівнях;

- здійснювати розрахунки грошово-кредитного мультиплікатора.

3. Здатність визначати концептуальні основи розвитку грошового ринку України:

- розкривати сутність структурних складових та характеризувати загальну структуру грошового ринку України;

- вміти класифікувати та давати порівняльну характеристику певним видам ринків залежно від економічного призначення ресурсів;

- вміти аналізувати ефективність діяльності учасників фондового ринку України.

4. Здатність аналізувати типи грошових систем:

- визначати структурні складові грошової системи держави та аналізувати особливості їх застосування;

- розподіляти грошові системи країн залежно від форм функціонування грошей на системи металевих та паперово-кредитних типів.

5. Здатність визначати вплив інфляційних процесів на результати діяльності підприємств:

- вміти класифікувати види інфляції;
- розраховувати показники інфляції;
- характеризувати чинники, які впливають на виникнення інфляції;
- визначати соціально-економічні наслідки інфляційних процесів.

6. Здатність аналізувати валютну позицію банку, платіжний баланс України;

- визначати курси продавця і покупця на різних валютних ринках;
- вміти класифікувати валютні курси;

- визначати методи регулювання валютних курсів;
- визначати особливості функціонування валютних систем;
- визначати економічну сутність і структуру платіжного балансу;
- визначати принципи здійснення спекулятивної гри підвищення та зниження курсу валюти

за допомогою форвардних угод.

7. Здатність аналізувати теоретичні основи грошово-кредитної політики:

- визначати засоби реалізації грошово-кредитної політики банку;
- визначати сутність кредиту як економічної категорії;
- визначати роль кредиту в ринкових умовах господарювання;
- визначати принципи та функції кредиту;
- вміти аналізувати можливості використання окремих форм кредиту;
- вміти використовувати прості та складні проценти;
- визначати особливості виникнення позичкового капіталу;
- вміти здійснювати розрахунки процентних платежів за операціями з цінними паперами

Передумови для вивчення дисципліни

Методична основа дисципліни “Гроші і кредит” своєю основою має сучасні економічні теорії та концепції формування та розвитку грошового ринку, світовий досвід з теорії та практики функціонування грошового та кредитного ринків, заходів реалізації грошово-кредитної політики, розробки провідних вчених, які максимально адаптовані до реальних умов розвитку національної економіки.

Очікувані результати навчання

Після вивчення дисципліни студент повинен уміти:

- орієнтуватися в законодавчо-нормативних актах, що регулюють грошові та кредитні відносини;
- аналізувати сучасний стан грошового ринку в Україні;
- обчислювати показник, що характеризують грошовий ринок;
- визначати тенденції розвитку вітчизняного грошового та кредитного ринку;
- формувати цілісне бачення структури грошового ринку.

Критерії оцінювання результатів навчання

Підсумковий контроль знань студентів формується на підставі сумарного рейтингу, що включає рейтингові оцінки під час поточного контролю та рейтингову оцінку на екзамені (заліку). Згідно критеріям оцінки знань студентів за сумарним рейтингом (табл. 1) виставляється екзаменаційна оцінка.

Таблиця 1

Критерії оцінки знань студентів за сумарним рейтингом

Якісна характеристика	Кількість балів	Рейтингова оцінка	Додаткові умови
Відмінно	90-100 балів	A	
Дуже добре	82-89 балів	B	
Добре	75-81 бал	C	
Задовільно	68-74 бали	D	
Достатньо, задовільно	60-67 балів	E	
Незадовільно	35-59 балів	EX,	можливість повторного складання
Незадовільно	1-34 бали	F	повторне вивчення*

*У останньому випадку відповідно до «Положення про систему тріступеневого контролю знань студентів Міжрегіональної Академії управління персоналом» студенту рекомендується повторне слухання курсу.

Може передбачатися оцінювання за співвідношенням 85:15. В цьому випадку на залік/екзамен відводиться 15 балів (1-5 за відповідь на кожне з трьох питань екзаменаційного білету) або тестові чи інші залікові завдання.

Максимальна сума балів (поточна рейтингова + підсумкова екзаменаційна) складає 100 балів, а мінімальна сума балів по поточному контролю – 60 балів (допуск до здійснення підсумкового контролю знань).

Рекомендована шкала балів оцінювання поточного та підсумкового контролю наведено нижче в табл.2.

Таблиця 2

Розподіл балів за якими оцінюються різні види робіт

	Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2				Разом (мін)	Разом (макс)	Іспит	Усього
	35-55						25-40							
Бали за модуль	35-55						25-40				60	85	15	100
Теми/типи контролю	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10				
ПК	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	15	25		
РТ	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	15	20		
М						10				10	10	20		
ІР	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	20	20		

Тип контролю:

ПК – поточний контроль (відповіді на семінарах, доповнення)

РТ – розв'язок задач/ тестування

М – модульна контрольна робота

ІР – індивідуальна робота

Засоби діагностики результатів навчання

Контроль є невід'ємною складовою навчання страхуванню і проводиться з метою оцінки навчальних досягнень студентів в оволодінні страхуванням згідно з визначеним чинною програмою рівнем досягнень, оцінки ефективності навчального процесу, підвищення мотивації до навчання.

Система контролю має комунікативну спрямованість, що дозволяє визначити рівень сформованості навичок і вмінь механізмів страхування. Вона характеризується зв'язністю і зростаючою складністю, і включає поточний і підсумковий види контролю.

Цілі та зміст різних видів контролю мають відповідати цілям, завданням та змісту навчання. Порядок нарахування балів і виставлення оцінок під час виконання студентами контрольних завдань зумовлюється обраним видом контролю і повинен бути зручним і практичним. Результати контролю виступають показниками успішності студентів, які можна співвідносити з очікуваними навчальними досягненнями в оволодінні страхуванням.

Поточний контроль реалізується на практичних заняттях шляхом усного опитування, перевірки конспектів, виконанням тестів і контрольних робіт, різновидів самостійної роботи, зокрема написання рефератів, творчих завдань тощо.

Завдання для проведення поточного контролю розробляються викладачами з урахуванням особливостей навчання страхуванню на відповідному курсі.

Метою підсумкового контролю, що проводиться наприкінці відповідного семестру, є визначення рівня володіння студентами засобами страхування відповідно до рейтингової системи оцінювання знань, яка додається до робочої програми навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту/заліку, який складається письмово. Залік проводиться у формі відповідей комбінованого тесту, який включає наступні різновиди роботи – теоретичні визначення та розрахункові завдання. Іспит проводиться у формі відповідей на питання екзаменаційного білету за вивченими темами та включає три теоретичних питання та одне розрахункове. Обидві частини застосовуються з метою перевірки сформованості конкретних навичок і вмінь.

Програма навчальної дисципліни

Таблиця 3

Структура навчальної дисципліни

№	Курс <u>3</u> Семестр <u>6</u> Обсяг в кредитах ЄКТС/ Всього годин у семестрі <u>4/120</u> Назва змістового модуля та теми	Кількість годин, з них:						При- міт- ка
		лек- ції (Л)	семі нар. зан. (СЗ)	практ., лаб. зан. (ПЗ, ЛЗ)	інд.- конс. роб. (ІКР)	сам. роб. студ. (СРС)	фор- ма конт- ролю	
Змістовий модуль 1. ТЕОРІЯ ГРОШЕЙ								
1.	Походження, сутність і функції грошей	2	2			4	У, ПК	
2.	Історія розвитку та сучасний стан теорії грошей	4	2			6	У	
3.	Грошовий оборот і грошові потоки	4	2			6	У, КР	
4.	Фінансовий (грошовий) ринок	4	4			6	У	
5.	Грошові системи і грошово-кредитна політика	4	4			8	У, КР	
6.	Система безготівкових розрахунків та регулювання готівкового грошового обороту	2	2			6	У, ПК	
Змістовий модуль 2. ТЕОРІЯ КРЕДИТУ								
7.	Місце кредиту у ринковій економіці	2	2			6	У	
8.	Кредитна система	4	2			6	У	
9.	Послуги комерційних банків	4	4			6	У	
10.	Міжнародні валютні відносини	4	2			8	У, ПК	
	Всього годин: 120	34	26			60		

Форми контролю є: усне опитування (У); контрольні роботи (КР); перевірка конспектів (ПК); перевірка завдань для самостійної роботи (СР); тестування (Т).

Зміст дисципліни за змістовними модулями

Змістовний модуль 1 “Теорія грошей “ (теми 1-6) забезпечує вивчення фундаментальних понять грошового ринку: сутності грошей, їх функцій, принципів формування попиту та пропозиції на гроші, вплив грошового ринку на економічний розвиток. Розглядаються основні інструменти грошово-кредитної політики, щодо управління параметрами грошового ринку.

Змістовний модуль 2 “Теорія кредиту” (теми 7-10) надає основні положення по формуванню та розвитку кредитних відносин в умовах ринкового середовища.

Змістовний модуль 1. ТЕОРІЯ ГРОШЕЙ

Тема 1. Походження, сутність і функції грошей.

Походження грошей. Раціоналістична та еволюційна концепції походження грошей. Поява грошей як об’єктивний результат розвитку товарного виробництва та обміну. Роль держави у творенні грошей.

Сутність грошей. Гроші як загальний еквівалент і абсолютно ліквідний актив. Гроші як особливий товар, особливості мінової і споживної вартості грошей як товару. Конкретна і загально споживна вартість грошового товару, формування суперечності між ними і вирішення її в неповноцінних грошах. Суперечність між реальною і номінальною вартістю грошей і її вирішення в неповноцінних грошах. Гроші як форма суспільних відносин. Гроші як гроші і гроші як капітал. Зв’язок грошей з іншими економічними категоріями.

Форми грошей та їх еволюція. Причини та механізм еволюції форм грошей від звичайних товарів першої необхідності до благородних металів. Причини та механізм демонетизації золота. Неповноцінні форми грошей та їх кредитна природа. Еволюція кредитних грошей від урядових (казначейських) зобов’язань до зобов’язань центрального банку. Сучасні кредитні засоби обігу. Роль держави в утвердженні кредитних зобов’язань як грошей.

Вартість грошей. Специфічний характер вартості грошей. Купівельна спроможність як вираз вартості грошей як грошей. Вартість грошей і час. Вплив зміни вартості грошей на економічні процеси. Ціна грошей як капіталу: альтернативна вартість зберігання грошей та процент.

Функції грошей. Поняття функції грошей. Функція міри вартості, її сутність, сфера використання. Масштаб цін. Ідеальний характер міри вартості. Ціна як грошовий вираз вартості товарів. Міра вартості в умовах інфляції.

Функція засобу обігу, її сутність, сфера використання; реальність і кількісна визначеність грошей у цій функції. Гроші як засіб обігу в умовах інфляції.

Функція засобу платежу, її сутність, відмінність від функції засобу обігу, сфера використання. Вплив інфляції на гроші як засіб платежу.

Функція засобу нагромадження, її сутність, сфера використання. Вплив часу та інфляції на функцію засобу нагромадження.

Світові гроші. Сутність світових грошей. Еволюція золота як світових грошей. Передумови використання як світових грошей національних та колективних валют.

Взаємозв'язок функцій грошей. Дискусії щодо кількості функцій грошей.

Якісні властивості грошей. Розвиток ринку та ускладнення його вимог до якості грошей. Стабільність вартості як базова якісна характеристика грошей. Економічність, довготривалість використання, однорідність, надійність, подільність та портативність грошей.

Роль грошей у ринковій економіці. Якісний і кількісний аспекти впливу грошей на економічні й соціальні процеси. Грошове середовище як фактор впливу на матеріальні інтереси та виробничу активність економічних суб'єктів. Вплив зміни кількості грошей на основні макро- та мікроекономічні процеси. Гроші як інструмент регулювання економіки. Зміна впливу кількісних параметрів грошей на економіку на коротко- та довгострокових інтервалах. Еволюція ролі грошей у перехідній економіці України.

Тема 2. Історія розвитку та сучасний стан теорії грошей.

Розвиток теорії грошей як процес рішення проблемних питань та формування наукових течій та теорій. Основні питання та періоди (класичний, кейнсіанський, сучасний) розвитку теорії грошей.

Сутність номіналістичної та металічної теорії грошей. Теорія “представницької вартості паперових грошей”. Теорія “дестафації” грошей. Формування класичної кількісної теорії грошей та її основні положення.

Розвиток поглядів на роль грошей в економіці (концепція “нейтральності грошей”, Й.Шумпетер, Д.Кейнс, монетаристи). Внесок Д.Кейнса в теорію грошових відносин.

Виникнення та зміст монетаризму.

Погляди кейнсіанців, монетаристів та представників теорії раціональних очікувань на доцільність здійснення грошово-кредитної політики. Зближення позицій монетаристів та некейнсіанців в поглядах на грошово-кредитну політику.

Тема 3. Грошовий оборот і грошові потоки.

Зміст поняття грошовий оборот. Структура грошового обороту. Готівковий та безготівковий оборот. Грошово-розрахунковий, грошово-кредитний та грошово-фінансовий оборот. Взаємозв'язок грошового обороту з системою ринкових відносин. Основні ринки, що обслуговуються грошовим оборотом.

Грошові потоки, їх класифікація та механізм їх балансування. Закон грошового обігу. Швидкість обігу грошей та фактори, що її визначають. Погляди на характер зміни швидкості обігу грошей. Порядок розрахунку швидкості обігу грошей.

Попит на гроші. Моделі попиту на гроші К.Маркса, І.Фішера, кембріджської школи. Д.Кейнс про попит на гроші. Модель попиту на гроші М.Фрідмена. Розвиток кейнсіанського підходу до попиту на гроші в моделях Боумоля-Тобіна та Міллера-Орра.

Механізм поповнення грошей в обороті. Поняття емісії грошей. Створення грошей банками. Банківський мультиплікатор. Модель пропозиції грошей. Грошовий мультиплікатор.

Тема 4. Фінансовий (грошовий) ринок.

Сутність грошового ринку. Гроші як об'єкт купівлі-продажу. Суб'єкти та інструменти грошового ринку. Особливості прояву на грошовому ринку основних ринкових ознак — попиту, пропозиції, ціни.

Інституційна модель грошового ринку. Сектори прямого і опосередкованого фінансування. Потоки та суб'єкти в обох секторах грошового ринку. Банки і небанківські фінансово-кредитні структури як фінансові посередники грошового ринку.

Структура грошового ринку. Критерії класифікації. Ринок грошей і ринок капіталів. Ринок цінних паперів та валютний ринок як складові грошового ринку.

Попит на гроші. Суть та форми прояву попиту на гроші. Фактори, що визначають зміну попиту на гроші.

Пропозиція грошей. Суть та механізм формування пропозиції грошей. Фактори, що визначають зміну пропозиції грошей.

Графічна модель грошового ринку. Рівновага на грошовому ринку та процент. Фактори, що визначають рівновагу грошового ринку. Кейнсіанські та монетаристські моделі рівноваги на грошовому ринку.

Заощадження та інвестиції в механізмі грошового ринку. Заощадження населення як єдине джерело і верхня межа чистих інвестицій. Вплив процентної ставки на заощадження та інвестиції. Вплив бюджетного дефіциту на балансування заощаджень та інвестицій.

Поняття та функції фінансового ринку.

Гроші як об'єкт купівлі-продажу. Вартість грошей. Купівельна спроможність грошей як вираз їх вартості. Вартість грошей, що нагромаджуються. Ставка відсотка. Номінальна та реальна ставка відсотка і співвідношення між ними. Вартість грошей і час. Вартість грошей з врахуванням факторів інфляції та ризику.

Складові фінансового ринку. Ринок грошей і ринок капіталів. Характеристика основних інструментів ринку позичкових капіталів та ринку цінних паперів.

Тема 5. Грошові системи і грошово-кредитна політика.

Поняття, призначення та елементи грошової системи. Класифікація грошових систем. Системи металевого та паперово-кредитного обігу. Проблеми грошової системи України.

Типи, зміст та основні інструменти грошово-кредитної політики. Центральний банк як державна установа, що регулює обсяг грошової маси. Фактори, що утруднюють контроль

Центрального банку за обсягом грошей. Проблеми узгодження фіскально-бюджетної та грошово-кредитної політики. “Сеньораж” та “інфляційний податок”. Інфляція як наслідок порушень у сфері грошового обігу. Форми інфляції та її вплив на економічні процеси.

Грошові реформи як інструмент стабілізації грошового обігу. Види грошових реформ та способи їх класифікації.

Сутність, форми прояву та закономірності розвитку інфляції. Причини інфляції. Інфляція попиту та інфляція витрат.

Економічні та соціальні наслідки інфляції. Вплив інфляції на інвестиції та розвиток виробництва. Інфляція та економічний цикл.

Державне регулювання інфляції. Антиінфляційна політика.

Особливості інфляції в Україні. Особливості проведення грошової реформи в Україні. Порядок випуску гривні в оборот у вересні 1996 р.

Тема 6. Система безготівкових розрахунків та регулювання готівкового грошового обороту.

Поняття та складові системи безготівкових розрахунків. Принципи організації безготівкових розрахунків. Способи та форми безготівкових розрахунків. Відкриття рахунків в банках. Види банківських рахунків.

Порядок здійснення розрахунків за допомогою : платіжних доручень, платіжних вимог-доручень, чеків, акредитивів, векселів і платіжних вимог.

Регулювання готівкового обігу як складова частина грошової системи. Недопущення нерегульованого зростання готівки як мета регулювання готівкового обігу. Принципи та складові частини регулювання обігу готівки. Робота банків з готівкою.

Змістовий модуль 2. ТЕОРІЯ КРЕДИТУ

Тема 7. Місце кредиту у ринковій економіці.

Кредит як обов'язковий елемент сучасної економіки, як засіб ліквідації невідповідності між часом виробництва та часом обороту грошових коштів та засіб вирішення протиріччя між часовим осіданням коштів і необхідністю їх використання в господарстві.

Кредит як економічна категорія і юридичне поняття. Розвиток кредитних відносин. Сутність та функції кредиту. Теорії кредиту. Принципи кредитування. Класифікація кредиту. Форми та види кредиту. Характеристика фінансового, товарного кредиту та кредиту під цінні папери. Роль кредиту в розвитку економіки. Межі кредиту.

Природа позичкового відсотка. Відсоток як ціна капіталу та як плата за втрату ліквідності. Види відсотка. Облікова ставка відсотка як інструмент регулювання стану

фінансового ринку. Причини коливання ринкової ставки відсотка. Призначення державного, банківського, комерційного та споживчого кредиту.

Тема 8. Кредитна система.

Вузьке та широке розуміння поняття кредитна система. Розвиток кредитної системи як наслідок розвитку грошово-кредитних відносин. Передумови формування та структурна схема побудови кредитної системи. Функції кредитної системи. Поняття банківської та парабанківської системи. Виникнення банків та їх економічна сутність. Одно- та дворівневі банківські системи. Центральний банк та його роль в економіці. Функції Центрального банку та його повноваження.

Сутність, походження та види комерційних банків. Проблема стійкості банківської системи. Склад парабанківської системи. Характеристика, функції та види спеціалізованих кредитно-фінансових установ.

Тема 9. Послуги комерційних банків.

Призначення комерційних банків в умовах ринкових відносин. Вибір банку для обслуговування. Активні та пасивні операції банків. Розрахунково-касове обслуговування та операції банків з векселями. Кредитні послуги банків як визначний вид банківських послуг. Система та механізм банківського кредитування. Функції та види банківського кредиту. Характеристика депозитних, депозитарних, інвестиційних, консультаційних та інших послуг банків.

Тема 10. Міжнародні валютні відносини.

Поняття валютної системи. Еволюція валютних відносин. Види валютних систем : національна, регіональна, світова. Складові елементи валютних систем. Сучасна світова валютна система і її інститути. Міжнародні ліквідні ресурси. Розвиток міжнародної та європейської валютної системи. Міжнародний валютний фонд. Поняття валюти та валютного курсу. Функції валютного курсу. Види та конвертованість валюти. Валютний ринок. Поняття та види валютних операцій. Валютні ризики. Валютне регулювання і валютний контроль. Задачі та методи валютного регулювання. Механізми регулювання валютного курсу і валютна інтервенція, девальвація, ревальвація, котирування валют. Платіжний баланс.

Плани лекцій

Лекція 1.

Тема 1. Походження, сутність і функції грошей.

1. Раціоналістична та еволюційна концепції походження грошей. Розвиток форм вартості і гроші.
2. Роль грошей у розширеному відтворенні.
3. Еволюція форм грошей і грошових відносин. Товарні, металеві та паперові гроші.
4. Функції грошей: міра вартості; засіб обігу; засіб платежу; засіб нагромадження; світові гроші.
5. Відмінність між паперовими та кредитними грошами. Функціональні форми грошей. Грошова маса та грошові агрегати.

Рекомендовані джерела інформації [1-7, 10, 22, 23, 27, 32, 33, 34]

Лекція 2.

Тема 2. Історія розвитку та сучасний стан теорії грошей.

1. Основні питання та періоди (класичний, кейнсіанський, сучасний) розвитку теорії грошей.
2. Сутність номіналістичної та металічної теорії грошей. Теорія “представницької вартості паперових грошей”. Теорія “дестафації” грошей. Формування класичної кількісної теорії грошей та її основні положення.
3. Розвиток поглядів на роль грошей в економіці (концепція “нейтральності грошей”, Й.Шумпетер, Д.Кейнс, монетаристи).
4. Погляди кейнсіанців, монетаристів та представників теорії раціональних очікувань на доцільність здійснення грошово-кредитної політики. Зближення позицій монетаристів та неокейнсіанців в поглядах на грошово-кредитну політику.

Рекомендовані джерела інформації [1-10, 22, 23, 27, 32, 33, 34]

Лекція 3.

Тема 3. Грошовий оборот і грошові потоки.

1. Зміст поняття грошовий оборот. Структура грошового обороту.
2. Грошові потоки, їх класифікація та механізм їх балансування.
3. Закон грошового обігу.
4. Швидкість обігу грошей та фактори, що її визначають. Порядок розрахунку швидкості обігу грошей.
5. Попит на гроші. Моделі попиту на гроші К.Маркса, І.Фішера, кембріджської школи. Д.Кейнс про попит на гроші. Модель попиту на гроші М.Фрідмена. Розвиток кейнсіанського підходу до попиту на гроші в моделях Боумоля-Тобіна та Міллера-Орра.

6. Механізм поповнення грошей в обороті. Поняття емісії грошей. Створення грошей банками. Банківський мультиплікатор.

7. Модель пропозиції грошей. Грошовий мультиплікатор.

Рекомендовані джерела інформації [1-7, 10, 22, 23, 27, 32, 33, 34]

Лекція 4.

Тема 4. Фінансовий (грошовий) ринок.

1. Сутність грошового ринку.
2. Суб'єкти та інструменти грошового ринку.
3. Особливості прояву на грошовому ринку основних ринкових ознак — попиту, пропозиції, ціни.
4. Інституційна модель грошового ринку. Сектори прямого і опосередкованого фінансування.
5. Банки і небанківські фінансово-кредитні структури як фінансові посередники грошового ринку.
6. Структура грошового ринку. Критерії класифікації. Ринок грошей і ринок капіталів. Ринок цінних паперів та валютний ринок як складові грошового ринку.
7. Попит на гроші. Суть та форми прояву попиту на гроші. Фактори, що визначають зміну попиту на гроші.
8. Пропозиція грошей. Суть та механізм формування пропозиції грошей. Фактори, що визначають зміну пропозиції грошей.
9. Графічна модель грошового ринку. Рівновага на грошовому ринку та процент. Фактори, що визначають рівновагу грошового ринку.
10. Кейнсіанські та монетаристські моделі рівноваги на грошовому ринку.
11. Заощадження та інвестиції в механізмі грошового ринку.
12. Поняття та функції фінансового ринку. Складові фінансового ринку. Ринок грошей і ринок капіталів.
13. Вартість грошей. Купівельна спроможність грошей як вираз їх вартості.
14. Вартість грошей, що нагромаджуються. Ставка відсотка. Номінальна та реальна ставка відсотка і співвідношення між ними. Вартість грошей і час. Вартість грошей з врахуванням факторів інфляції та ризику.
15. Характеристика основних інструментів ринку позичкових капіталів та ринку цінних паперів.

Рекомендовані джерела інформації [1-10, 22, 23, 27, 32, 33, 34]

Лекція 5.

Тема 5. Грошові системи і грошово-кредитна політика.

1. Поняття, призначення та елементи грошової системи.

2. Класифікація грошових систем. Системи металевого та паперово-кредитного обігу.
3. Цілі, типи, зміст та основні інструменти грошово-кредитної політики (операції на відкритому ринку, рефінансування, інтервенції тощо).
4. Центральний банк як державна установа, що регулює обсяг грошової маси.
5. Проблеми узгодження фіскально-бюджетної та грошово-кредитної політики. “Сеньораж” та “інфляційний податок”.
6. Інфляція як наслідок порушень у сфері грошового обігу. Форми інфляції та її вплив на економічні процеси.
7. Грошові реформи як інструмент стабілізації грошового обігу. Цілі та види грошових реформ.

Рекомендовані джерела інформації [1-10, 11, 22, 23, 27, 32, 33, 34]

Лекція 6.

Тема 6. Система безготівкових розрахунків та регулювання готівкового грошового обороту.

1. Поняття та складові системи безготівкових розрахунків.
2. Принципи організації безготівкових розрахунків.
3. Способи та форми безготівкових розрахунків.
4. Відкриття рахунків в банках. Види банківських рахунків.
5. Порядок здійснення розрахунків за допомогою : платіжних доручень, платіжних вимог-доручень, чеків, акредитивів, векселів і платіжних вимог.
6. Регулювання готівкового обігу як складова частина грошової системи.
7. Принципи та складові частини регулювання обігу готівки.

Рекомендовані джерела інформації [1-7; 10; 17; 18; 20; 22; 23; 27; 32; 33; 34]

Лекція 7.

Тема 7. Місце кредиту у ринковій економіці.

1. Кредит як умова процесів розширеного відтворення економіки.
2. Сутність та функції кредиту.
3. Теорії кредиту.
4. Принципи кредитування.
5. Класифікація кредиту. Форми та види кредиту.
6. Природа позичкового відсотка. Відсоток як ціна капіталу та як плата за втрату ліквідності. Види відсотка. Облікова ставка відсотка як інструмент регулювання стану фінансового ринку.

7. Призначення державного, банківського, комерційного та споживчого кредиту.

Рекомендовані джерела інформації [2-8; 10; 19; 30-32; 36; 40-42]

Лекція 8.

Тема 8. Кредитна система.

1. Поняття кредитна система. Розвиток кредитної системи як наслідок розвитку грошово-кредитних відносин.
2. Передумови формування та структурна схема побудови кредитної системи.
3. Функції кредитної системи.
4. Поняття банківської та парабанківської системи.
5. Виникнення банків та їх економічна сутність. Одно- та дворівневі банківські системи.
6. Центральний банк та його роль в економіці. Функції Центрального банку та його повноваження.
7. Сутність, походження та види комерційних банків. Проблема стійкості банківської системи.
8. Склад парабанківської системи. Характеристика, функції та види спеціалізованих кредитно-фінансових установ.

Рекомендовані джерела інформації [2-8; 10; 19; 30-32; 36; 40-42]

Лекція 9.

Тема 9. Послуги комерційних банків.

1. Призначення комерційних банків в умовах ринкових відносин.
2. Критерії вибору банку для обслуговування.
3. Активні та пасивні операції банків.
4. Розрахунково-касове обслуговування та операції банків з вексями.
5. Кредитні послуги банків. Система та механізм банківського кредитування.
6. Характеристика депозитних, депозитарних, інвестиційних, консультаційних та інших послуг банків.

Рекомендовані джерела інформації [2-8; 10; 13; 26; 30; 31; 32; 36; 40-42]

Лекція 10.

Тема 10. Міжнародні валютні відносини.

1. Поняття валютної системи.
2. Складові елементи валютних систем.
3. Еволюція валютних відносин.
4. Види валютних систем : національна, регіональна, світова.
5. Сучасна світова валютна система і її інститути.
6. Поняття валюти та валютного курсу.

7. Валютний ринок.
8. Поняття та види валютних операцій.
9. Валютне регулювання і валютний контроль.
10. Платіжний баланс.

Рекомендовані джерела інформації [1-8, 10-12; 18; 23; 25; 28; 29; 36; 44]

Плани семінарських занять

Семінарське заняття 1. Походження, сутність і функції грошей.

Питання для обговорення:

1. Походження грошей. Теорії їх виникнення.
2. Сутність грошей як специфічного товару.
3. Функції грошей.
4. Зміна економічної ролі золота.
5. Виникнення і природа сучасних грошей.
6. Функціональні форми грошей. Грошові агрегати.

Рекомендовані джерела інформації [1-7, 10, 22, 23, 27, 32, 33, 34]

Семінарське заняття 2. Історія розвитку та сучасний стан теорії грошей.

Питання для обговорення:

1. Погляди на природу грошей та джерело їх вартості.
2. Основні постулати класичної кількісної теорії грошей та їх еволюція.
3. «Трансакційний варіант» І. Фішера.
4. Кон'юнктурний варіант теорії грошей М. Туган-Барановського.
5. Неокласичний варіант кількісної теорії грошей, «кембриджська версія» кількісної теорії.
6. Внесок Дж. Кейнса у розвиток кількісної теорії грошей.
7. Сучасний монетаризм як альтернативний напрямок кількісної теорії. Його відмінності від кейнсіанських концепцій.
8. Внесок М. Фрідмена в розроблення монетарної політики на основі неокласичного варіанта кількісної теорії.

Рекомендовані джерела інформації [1-10, 22, 23, 27, 32, 33, 34]

Семінарське заняття 3. Грошовий оборот і грошові потоки.

Питання для обговорення:

1. Сутність грошового обороту, його економічна основа, основні суб'єкти та ринки, які він обслуговує.
2. Модель сукупного грошового обороту; характеристика грошових потоків.
3. Структура грошового обороту за формою платіжних засобів та за економічним змістом.
4. Поняття та складові маси грошей, що обслуговує грошовий оборот, базові гроші та грошові агрегати.
5. Швидкість обігу грошей та фактори, що її визначають.
6. Сутність та вимоги закону кількості грошей, необхідних для обороту.
7. Механізм поповнення маси грошей в обороті. Характеристика грошового мультиплікатора.

Рекомендовані джерела інформації [1-7, 10, 22, 23, 27, 32, 33, 34]

Семінарське заняття 4. Фінансовий (грошовий) ринок.

Питання для обговорення:

1. Сутність грошового ринку, інституційна модель грошового ринку.
2. Попит на гроші, фактори, що визначають зміну попиту на гроші.
3. Пропозиція грошей, фактори, що визначають зміну пропозиції грошей.
4. Графічна модель грошового ринку, рівновага на грошовому ринку та процент.
5. Поняття вартості грошей.
6. Заощадження та інвестиції в механізмі грошового ринку.
7. Погляди кейнсіанців і монетаристів на механізм встановлення рівноваги на грошовому ринку.
8. Функції фінансового ринку.
9. Розвиток фінансового ринку України.
10. Характеристика інструментів та особливості функціонування видів фінансового ринку.

Рекомендовані джерела інформації [1-10, 22, 23, 27, 32, 33, 34]

Семінарське заняття 5. Грошові системи і грошово-кредитна політика.

Питання для обговорення:

1. Сутність грошової системи, її елементи та роль.
2. Основні типи грошових систем та їх еволюція.
3. Створення і розвиток грошової системи в Україні.
4. Державне регулювання грошової сфери: сутність та методи регулювання.
5. Грошово-кредитна політика центрального банку, її цілі та інструменти.
6. Стан монетизації економіки України, його причини та шляхи поліпшення.

7. Шляхи монетизації державного бюджету.
8. Інфляція, її види та вплив на економічні процеси.
9. Види грошових реформ.
10. Дискусія між представниками різних течій економічної думки про доцільність здійснення грошово-кредитної політики.
11. Кейнсіансько-неокласичний синтез. Грошово-кредитна політика монетаристів та неокейнсіанців у сучасних умовах.
12. Грошово-кредитна політика України у світлі сучасних монетаристських теорій.

Рекомендовані джерела інформації [1-10, 11, 22, 23, 27, 32, 33, 34]

Семінарське заняття 6. Система безготівкових розрахунків та регулювання безготівкового грошового обігу.

Питання для обговорення:

1. Задачі та складові системи безготівкових розрахунків.
2. Характеристика та вибір форми безготівкових розрахунків.
3. Вексель у господарському обороті.
4. Мета, принципи та складові частини регулювання обігу готівки.

Рекомендовані джерела інформації [1-7; 10; 17; 18; 20; 22; 23; 27; 32; 33; 34]

Семінарське заняття 7. Місце кредиту у ринковій економіці.

Питання для обговорення:

1. Необхідність кредиту. Загальні передумови формування кредитних відносин.
2. Функції та теорії кредиту.
3. Сутність кредиту, її структура. Позичковий капітал і кредит.
4. Об'єкти, суб'єкти та типи кредитних відносин.
5. Стадії та закономірності руху кредиту. Принципи банківського кредитування.
6. Форми та види кредиту.
7. Поняття економічних меж кредиту, види, причини і наслідки їх порушення. Кредитні відносини в умовах інфляції.
8. Процент за кредит: сутність, види, економічні межі та фактори зміни ставки процента.
9. Функції кредиту та їх класифікація. Роль кредиту в розвитку економіки.
10. Розвиток кредитних відносин у економіці України.

Рекомендовані джерела інформації [2-8; 10; 19; 30-32; 36; 40-42]

Семінарське заняття 8. Кредитна система.

Питання для обговорення:

1. Поняття, склад та функції кредитної системи.
2. Сутність та функції банківської системи.
3. Стан банківської системи України.
4. Центральний банк як головний елемент кредитної системи. Виникнення та призначення центральних банків.
5. Статус та функції центрального банку.
6. Операції центрального банку, їх зміст.
7. Національний банк України: становлення та розвиток.
8. Призначення і типи комерційних банків.
9. Характеристика і типи спеціалізованих кредитно-фінансових установ.

Рекомендовані джерела інформації [2-8; 10; 19; 30-32; 36; 40-42]

Семінарське заняття 9. Послуги комерційних банків.

Питання для обговорення:

1. Пасивні операції комерційних банків, їх види та зміст.
2. Активні операції комерційних банків, їх види та зміст.
3. Розрахунково-касове обслуговування банками юридичних та фізичних осіб.
4. Стабільність комерційного банку, його ліквідність, механізм забезпечення.
5. Вибір банку для обслуговування.
6. Організація банками розрахунково-касового обслуговування.
7. Кредитні послуги банків і їх роль в ринковій економіці.
8. Сутність депозитних, депозитарних та інших видів послуг.

Рекомендовані джерела інформації [2-8; 10; 13; 26; 30; 31; 32; 36; 40-42]

Семінарське заняття 10. Міжнародні валютні відносини.

Питання для обговорення:

1. Поняття, види та призначення валютної системи.
2. Еволюція системи валютних відносин і формування сучасної світової валютної системи.
3. Поняття, призначення та елементи національної валютної системи.
4. Поняття, елементи та етапи розвитку світової та міжнародної валютних систем.
5. Виникнення та розвиток Європейської валютної системи.
6. Сутність валюти, її призначення та сфера використання. Види, чинники та значення конвертованості валюти.
7. Сутність, основи формування та чинники впливу на валютний курс. Основні режими валютних курсів.

8. Функціонування та задачі валютного ринку.
9. Валютне регулювання в Україні.
10. Валютний ринок: сутність та характеристика основних елементів. Характеристика операцій на валютному ринку.
11. Сутність, призначення й використання платіжного балансу та золотовалютних резервів.

Рекомендовані джерела інформації [1-8, 10-12; 18; 23; 25; 28; 29; 36; 44]

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Важливою складовою роботи студентів є самостійна підготовка ними матеріалів, питань, завдань із кожної теми навчального курсу. Оскільки навчальним планом передбачено виділення навчального часу для самостійної роботи студентів, частина обов'язкового програмного матеріалу виноситься на самостійне вивчення студентів.

Самостійна робота є обов'язковою при підготовці до практичних занять, для складання заліку з навчальної дисципліни, тому вона повинна мати систематичний та плановий характер і обов'язково завершуватись перевіркою знань студентів.

Самостійна робота є складовою навчального процесу, важливим чинником, який формує вміння навчатися, сприяє активізації засвоєння знань. Значно підвищується значення та статус самостійної роботи при введенні кредитно – модульної технології навчання, за якою скорочується обсяг аудиторної роботи.

Мета самостійної роботи – сприяти засвоєнню в повному обсязі навчальної програми та формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості - умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Форми самостійної роботи: опрацювання лекційного матеріалу; підготовка до практичних занять; самостійна робота з підручником, науковою та періодичною літературою; вивчення та аналіз законодавчих та нормативних документів; пошук і опрацювання матеріалів через мережу Інтернет; узагальнення та аналіз фактичних даних; проведення самостійних наукових досліджень; підготовка аналітичних записок, доповідей, рефератів, презентацій; виконання індивідуальних завдань; написання контрольних робіт.

Змістовний модуль 1. Грошовий обіг та кредит

Тема 1. Походження, сутність і функції грошей.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення

1. Механізм виникнення грошей унаслідок розвитку товарного обміну.
2. Специфіка споживної і мінової вартості грошей?
3. Назвіть відмінності грошей як грошей від грошей як капіталу.
4. Які функції виконують світові гроші?
5. Назвіть причини демонетизації золота.
6. Чим повноцінні гроші відрізняються від неповноцінних?
7. Визначте сферу використання грошей у функції засобу обігу та її значення.
8. Розкрийте роль грошей у розвитку та підвищенні ефективності виробництва.

Теми рефератів:

1. Вартість грошей.
2. Гроші як засіб обігу та засіб платежу.
3. Гроші як капітал.
4. Масштаб цін в умовах золотого стандарту та демонетизації золота.
5. Необхідність та сутність грошей.
6. Підвищення ролі грошей в економіці України в перехідний період.
7. Причини та наслідки демонетизації золота.
8. Роль грошей у перехідний період до ринкової економіки в Україні.
9. Роль грошей у ринковій економіці.
10. Роль держави у створенні грошей.
11. Сталість грошей як основна їх якісна властивість.
12. Форми грошей та їх еволюція.
13. Функція грошей як засобу нагромадження.
14. Функція грошей як засобу обігу та її дія в умовах адміністративно-командної та ринкової економіки.
15. Функція грошей як засобу обігу. Особливості обігу електронних грошей.
16. Функція грошей як засобу платежу та її прояви в сучасній українській економіці.
17. Функція грошей як міри вартості.
18. Функція грошей як світових грошей.
19. Характеристика якісних властивостей грошей.

Рекомендовані джерела інформації [1-7, 10, 22, 23, 27, 32, 33, 34]

Тема 2. Історія розвитку та сучасний стан теорії грошей.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення

1. Закон Коперніка-Грешема.
2. Поясніть сутність кількісної теорії грошей.
3. Які соціально-економічні причини виникнення кількісної теорії грошей?

4. У чому полягає сутність «трансакційного варіанта» кількісної теорії грошей?

5. У чому полягає сутність «кон'юнктурної» теорії грошей М. Туган-Барановського?

Тема рефератів

1. «Кембриджська версія» кількісної теорії грошей.
2. «Трансакційний варіант» кількісної теорії грошей.
3. Внесок Дж. Кейнса у розроблення кількісної теорії грошей.
4. Кон'юнктурна теорія грошей М. Туган-Барановського.
5. Критика кількісної теорії грошей Туком.
6. Монетаризм та його сучасне застосування.
7. Сутність кількісної теорії грошей та причини її виникнення.
8. Сучасні погляди на природу грошей.

Рекомендовані джерела інформації [1-7, 10, 22, 23, 27, 32, 33, 34]

Тема 3. Грошовий оборот і грошові потоки.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення

1. Стан монетизації економіки України, його причини та шляхи поліпшення.

Чи можна вважати нормальними співвідношення грошових агрегатів M_0 і M_3 в Україні? Якщо ні, то чому і чим таке співвідношення спричинене? Який з українських грошових агрегатів виражає: запас найліквідніших грошей; запас грошей з усім спектром ліквідності, що фактично склався; найвужчі гроші; найширші гроші.

2. Грошово-кредитна політика України: ефективність використання інструментів.

3. Визначте сутність та основні риси грошового обороту. Які дискусії є в літературі з цього приводу?

4. Назвіть основні потоки грошей, по яких вони рухаються в процесі обороту. Що таке потоки втрат і потоки ін'єкцій? Чи збігаються обсяги цих двох груп потоків?

5. Які два потоки в грошовому обороті рівнозначні і повинні балансуватись?

6. Назвіть вхідні і вихідні потоки у групи суб'єктів «сімейні господарства» і поясніть, як вони балансуються.

6. Поясніть, чому у відкритій економіці наявність чистого імпорту спричиняє необхідність припливу капіталу, а чистого експорту — відпливу капіталу з країни?

7. Який з названих запасів грошей найповніше характеризує обсяг маси грошей в обороті: готівка, що перебуває поза банками; уся готівка, емітована центральним банком; гроші, що перебувають на поточних рахунках у банках; гроші, що перебувають у розпорядженні суб'єктів грошового обороту.

8. Чому існують два підходи до вимірювання маси грошей — через грошову базу і через грошові агрегати?

9. Чому в різних країнах застосовується свій набір грошових агрегатів і різне наповнення кожного з них?

10. Чи є зміна швидкості обігу грошей самостійним фактором впливу на ринкову кон'юнктуру чи це лише механічний наслідок зміни маси грошей, коли при збільшенні маси швидкість зменшується, а при зменшенні — збільшується?

11. Коли зростання швидкості грошей можна розцінювати як позитивне явище, а коли — як негативне?

12. Поясніть, чому при наданні банками позичок виникає грошово-кредитна мультиплікація?

Практичне завдання:

За даними наведеними в таблиці визначте:

1. Чому дорівнює M1.(показники 1,2,3,4)
2. Як зміниться M1 якщо(показники 1,2,3,4,5):
 - 2.1. Зміниться MB;
 - 2.2. Зміниться CR;
 - 2.3. Зміниться HR.
3. На скільки треба змінити MB, щоб збільшити M1(показники 1,2,3,4,6 з таблиці).
4. Як треба змінити HR, щоб збільшити або зменшити M1(показники 1,2,3,4,7).

Показник	Варіант				
	1	2	3	4	5
1.Грошова база.	200	300	400	450	500
2.Коефіцієнт депонування	0,55	0,4	0,3	0,4	0,45
3. Норма обов'язкових резервів	0,15	0,1	0,15	0,2	0,25
4.Норма надлишкових резервів	0,15	0,05	0,05	0,05	0,05
5.Розмір показників після їх зміни:					
5.1.MB	240	310	450	500	530
5.2.CR	0,4	0,3	0,2	0,25	0,3
5.3.HR	0,2	0,2	0,1	0,3	0,1
6.Обсяг збільшення M1, який треба здійснити за рахунок зміни MB	300	180	250	300	200
7.Обсяг збільшення M1, який треба здійснити за рахунок зміни HR	20	30	25	30	40
1.Грошова база.	320	430	900	1100	1500
2.Коефіцієнт депонування	0,25	0,5	0,55	0,4	0,3
3. Норма обов'язкових резервів	0,15	0,2	0,3	0,2	0,3
4.Норма надлишкових резервів	0,05	0,05	0,1	-	0,1
5.Розмір показників після їх зміни:					
5.1.MB	400	550	1100	1500	1600
5.2.CR	0,3	0,4	0,4	0,5	0,4
5.3.HR	0,3	0,3	0,2	0,3	0,2
6.Обсяг збільшення M1, який треба здійснити за рахунок зміни MB	280	260	350	400	600
7.Обсяг збільшення M1, який треба здійснити за рахунок зміни HR	24	28	32	-50	-40

Теми рефератів:

1. Балансування грошових потоків у грошовому обороті.
2. Взаємозв'язок між потоками грошового обороту.
3. Грошова маса і грошові агрегати. Грошова база.
4. Грошовий оборот та грошові потоки в Україні.
5. Грошовий оборот та його структура.
6. Ефект грошового мультиплікатора.
7. Закон кількості грошей, необхідних для обороту.
8. Кількісна характеристика грошової маси. Рівень монетизації ВВП.
9. Маса грошей, що обслуговує грошовий обіг.
10. Механізм поповнення грошей в обороті.
11. Основні ринки, що взаємозв'язуються грошовим оборотом.
12. Потоки грошового обороту, їх взаємозв'язок.
13. Проблема монетизації ВВП. Ефект витіснення інвестицій.
14. Розвиток теорії грошей щодо попиту на гроші.
15. Стійкість грошей та методи її досягнення.
16. Характеристика сучасних засобів платежу, які обслуговують грошовий оборот.
17. Швидкість обігу грошей та її вимірювання
18. Швидкість обороту грошової одиниці і її роль в макроекономічній стабілізації.

Рекомендовані джерела інформації [1-7, 10, 22, 23, 27, 32, 33, 34]

Тема 4. Фінансовий (грошовий) ринок.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення

1. Банки і небанківські фінансово-кредитні структури як фінансові посередники грошового ринку.

2. Інфляція як наслідок порушень у сфері грошового обігу. Форми інфляції та її вплив на економічні процеси.

Обґрунтуйте, чому знецінення ощадних вкладів населення в період високих темпів інфляції негативно впливає не тільки безпосередньо на вкладників, а й на економіку в цілому.

3. Чи може грошовий ринок створити ефективний механізм трансформації заощаджень в інвестиції? Обґрунтуйте власну думку і дайте характеристику монетаристської та кейнсіанської версій. Яке значення для банківської діяльності в цілому мають висновки М. Фрідмена та Дж. Кейнса щодо існування ефективної моделі вирівнювання заощаджень та інвестицій?

4. Чим відрізняються операції купівлі-продажу на грошовому і товарному ринках? Що є спільного між грошовим та товарним ринками?

5. Поясніть, у чому полягає різниця між грошовим ринком, ринком грошей та ринком капіталів.

6. Які принципові відмінності існують між прямим та опосередкованим фінансуванням на грошовому ринку? Назвіть основні функції фінансових посередників та дайте їм характеристику.

7. Поясніть позицію кейнсіанської школи щодо важливості впливу на грошовий попит спекулятивного мотиву, мотиву перестороги та мотиву переважання ліквідності?

8. За яких обставин відбувається відхилення реальної процентної ставки від номінальної та який вплив це має на грошовий ринок?

9. Які основні тенденції сучасної облікової політики НБУ?

10. Побудуйте графік кривої попиту на гроші. Поясніть, як зміниться цей графік, якщо обсяг номінального валового продукту збільшиться (зменшиться)?

11. Побудуйте графік кривої пропозиції грошей за умови, що центральний банк має намір зберігати масу грошей в обороті незмінною.

Практичне завдання:

1. Розрахувати розмір інфляційної премії, якщо річний реальний середньо ринковий рівень доходу на валютні інвестиції – A , темп інфляції – B .

Варіант	$A, \%$	$B, \%$
1	10	15
2	12	14
3	13	16
4	11	12
5	14	18

2. У вашому розпорядженні є A тис. грн. Ви хотіли б потроїти цю суму через B років. Яким є мінімально прийнятне значення процентної ставки?

Варіант	$A, \text{ тис. грн.}$	$B, \text{ років}$
1	15	4
2	20	3
3	30	4
4	25	5
5	20	4

3. Розрахувати майбутню вартість вкладу через A років за складним відсотком, якщо початковий вклад B тис. грн., річний відсоток – B .

Варіант	$A, \text{ роки}$	$B, \text{ тис. грн.}$	$B, \%$
1	4	10	16
2	3	5	18
3	2	3	14
4	5	5	13
5	3	10	15

4. Розрахуйте теперішню вартість 10-річного анuitету вартістю A тис. грн., за ставкою B .

Варіант	$A, \text{ тис. грн.}$	$B, \%$
1	1000	14

2	2000	15
3	1000	13
4	3000	12
5	2000	12

Теми рефератів:

1. Особливості формування попиту на гроші в Україні.
2. Фінансове посередництво на грошовому ринку України.
3. Канали прямого та опосередкованого фінансування на грошовому ринку України.
4. Проблеми та перспективи розвитку ринку цінних паперів в Україні.
5. Дослідження мотивів накопичення грошей монетаристами і кейнсіанцями.
6. Пропозиція грошей і тінізація економіки.
7. Проблеми монетизації економіки України.
8. Механізм балансування попиту і пропозиції на грошовому ринку.
9. Суть і структура грошового ринку.
10. Регулювання ринку цінних паперів.
11. Проблеми забезпечення рівноваги на грошовому ринку.
12. Заощадження і інвестиції в ринковій економіці.

Рекомендовані джерела інформації [1-7; 10; 17; 18; 20; 22; 23; 27; 32; 33; 34]

Тема 5. Грошові системи і грошово-кредитна політика.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення

1. Створення і розвиток грошової системи в Україні.
2. Державне регулювання грошової сфери: сутність та методи регулювання.
3. Проблеми узгодження фіскально-бюджетної та грошово-кредитної політики. “Сеньораж” та “інфляційний податок”.
4. Грошові реформи як інструмент стабілізації грошового обігу. Цілі та види грошових реформ.
5. Шляхи монетизації державного бюджету.
6. Види грошових реформ.
7. Дискусія між представниками різних течій економічної думки про доцільність здійснення грошово-кредитної політики.
8. Грошово-кредитна політика монетаристів та неокейнсіанців у сучасних умовах.
9. Що таке біметалізм і монометалізм, золотомонетний стандарт?
10. Охарактеризуйте паперово-грошову систему.
11. Дайте характеристику грошової системи ринкового типу.
12. Дайте характеристику грошової системи неринкового типу.
13. Охарактеризуйте грошові системи відкритого та закритого типів.

14. Які Ви знаєте методи регулювання грошового обороту?
15. Які цілі грошово-кредитної політики називаються стратегічними?
16. Які цілі грошово-кредитної політики належать до проміжних?
17. Назвіть тактичні цілі грошово-кредитної політики.
18. Назвіть методи впливу держави на грошову сферу.
19. Охарактеризуйте кожний з чотирьох інструментів грошово-кредитної політики.

Теми рефератів:

1. Грошова система економіки ринкового типу.
2. Грошова система України, її становлення та розвиток.
3. Грошово-кредитна і фінансово-бюджетна політика в системі державного регулювання грошової сфери.
4. Інструменти грошово-кредитної політики та їх застосування в Україні.
5. Методи регулювання грошового обороту в Україні.
6. Механізм державного регулювання грошової сфери.
7. Необхідність та методи державного регулювання грошового обороту.
8. Основні види грошових систем.
9. Суть, причини та наслідки інфляції.
10. Типи грошових систем, їх переваги та недоліки.
11. Характеристика інструментів грошово-кредитної політики.
12. Цілі грошово-кредитної політики центрального банку.
13. Монетарні інструменти, їх вплив на грошовий обіг та результативність.
14. Ефективність монетарної політики НБУ.

Індивідуальні завдання для самостійної роботи подаються у вигляді аналітичної записки (4-5 стор.), що має (на відміну від реферата) не тільки відбивати опрацювання базових посібників і володіння основними категоріями, а й передбачає збір аналітичної інформації, на підставі якої здійснюється доведення чи спростування базового положення. Протягом семестру за кожною темою студент може підготувати одну аналітичну записку.

Предметом дослідження можуть виступати і нормативно-правові акти, що регулюють окремі аспекти функціонування грошового ринку, реалізації грошових, кредитних і фінансових відносин.

Орієнтовні рекомендовані теми:

1. Оцінка обсягів та ефективності використання інструментів рефінансування НБУ (за 3 роки)
2. Використання інструментів монетизації бюджетного дефіциту в Україні.
3. Валютні інтервенції НБУ: призначення, динаміка, ефективність.
4. Аналіз динаміки процесів інфляції (дефляції). Причини та наслідки.

Тема 6. Система безготівкових розрахунків та регулювання готівкового грошового обороту.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення:

1. Відкриття рахунків в банках. Види банківських рахунків.
2. Порядок здійснення розрахунків за допомогою: платіжних доручень, платіжних вимог-доручень, чеків, акредитивів, векселів і платіжних вимог.
3. Вексель у господарському обороті.
4. Мета, принципи та складові частини регулювання обігу готівки.

Теми рефератів:

1. Механізм державного регулювання безготівкових розрахунків.
2. Задачі та зміст регулювання обігу готівки.
3. Критичний огляд нормативної бази державного регулювання безготівкового та готівкового обігу.

Рекомендовані джерела інформації [1-7; 10; 17; 18; 20; 22; 23; 27; 32; 33; 34]

Тема 7. Місце кредиту у ринковій економіці.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення:

1. Поняття економічних меж кредиту, види, причини і наслідки їх порушення. Кредитні відносини в умовах інфляції.
2. Облікова ставка відсотка як інструмент регулювання стану фінансового ринку.
3. Назвіть галузі народного господарства, підприємства яких найбільш активно беруть участь у кредитних відносинах?
4. Як відбувалась еволюція кредитних відносин в Україні?
5. Поясніть поняття «межі кредиту» та розкажіть про види меж кредиту.
6. В якому із своїх видів кредит виконує емісійну функцію?
7. Які фактори впливають на зміну процентної ставки?
8. У чому полягає наукове значення перерозподільної теорії кредиту? Чим пояснюється обмеженість цієї теорії?
9. Назвіть переваги та недоліки капіталотворчої теорії кредиту.

Теми рефератів:

1. Банківський кредит як ключовий вид кредиту в ринковій економіці.
2. Державний кредит та його розвиток в Україні.
3. Комерційний кредит та перспективи його розвитку в Україні.
4. Кредит у системі державного регулювання економіки.

5. Міжнародний кредит. Перспективи його розвитку в Україні.
6. Позичковий процент та фактори, що впливають на його рівень.
7. Проблеми та перспективи розвитку споживчого кредитування в Україні.
8. Провідні теорії кредиту у світлі сучасних поглядів на грошово-кредитне регулювання економіки.
9. Процентна політика в умовах інфляції.
10. Роль кредиту в становленні ринкової економіки в Україні.
11. Сутність кредиту та його зв'язок з іншими економічними категоріями.
12. Форми та види кредиту в Україні.
13. Функції кредиту та дискусії з цього питання.
14. Характеристика банківського кредиту.

Рекомендовані джерела інформації [2-8; 10; 19; 30-32; 36; 40-42]

Тема 8. Кредитна система

Питання, що виносяться на самостійне вивчення

1. Одно- та дворівневі банківські системи.
2. Центральний банк як головний елемент кредитної системи. Виникнення та призначення центральних банків.
3. Склад парабанківської системи. Характеристика, функції та види спеціалізованих кредитно-фінансових установ.
4. Чи можна стверджувати, що банківські установи повноцінно виконують свої функції як суб'єкти кредитної системи? Які чинники гальмують розвиток вітчизняного кредитного ринку? Які проблемні аспекти його функціонування Ви можете визначити (правова неврегульованість окремих аспектів, високий рівень валютизації, параметри кредитів тощо)

Індивідуальні завдання для самостійної роботи

1. Динаміка кредитування суб'єктів господарювання в Україні (за 3 роки): характеристика строкової, валютної структури, цільового призначення позик.
2. Охарактеризуйте складові та параметри кредитного ринку України в динаміці (суб'єкти, ставки) за 3 роки.
3. Динаміка споживчого кредитування в Україні (за 3 роки): характеристика строкової, валютної структури, цільового призначення позик.

Теми рефератів:

1. Походження центральних банків та їх розвиток.
2. Основи функціонування Національного банку України.
3. Функції центрального банку та їх зміст.
4. Незалежність центрального банку та чинники, що її визначають.

5. Проблеми розвитку кредитної системи України.
6. Національний банк України та його функції.
7. Стан банківської системи України.
8. Забезпечення стійкості банківської системи.
9. Обґрунтування потреби використання позичкового капіталу суб'єктами господарювання.

Рекомендовані джерела інформації [2-8; 10; 19; 30-32; 36; 40-42]

Тема 9. Послуги комерційних банків

Питання, що виносяться на самостійне вивчення:

1. Критерії вибору банку для обслуговування.
2. Розрахунково-касове обслуговування та операції банків з векселями.
3. Характеристика депозитних, депозитарних, інвестиційних, консультаційних та інших послуг банків.
4. Стабільність комерційного банку, його ліквідність, механізм забезпечення.
5. Стан банківської системи України. Проблема стійкості банківської системи. Чи виконують банківські установи свої базові функції? Як би Ви оцінили конкурентну ситуацію на банківському ринку: чи сприяє вона вдосконаленню та запровадженню банківських послуг?

Теми рефератів:

1. Характерні ознаки та види комерційних банків України.
2. Іпотечні банки та перспективи їх діяльності в Україні.
3. Інвестиційні банки та необхідність їх в Україні.
4. Формування ресурсної бази комерційного банку.
5. Організація банками безготівкових розрахунків між господарюючими суб'єктами.
6. Банківські послуги — перспективне джерело зростання доходів комерційних банків.
7. Проблеми стабільності комерційних банків в Україні.
8. Формування та розвиток комерційних банків в Україні.
9. Сучасний стан комерційних банків в Україні та шляхи його зміцнення.
10. Активні операції комерційного банку.
11. Пасивні операції комерційного банку.
12. Іпотечний кредит і перспективи його розвитку.
13. Лізинг в Україні.

Рекомендовані джерела інформації [2-8; 10; 13; 26; 30; 31; 32; 36; 40-42]

Тема 10. Міжнародні валютні відносини

Питання, що виносяться на самостійне вивчення:

1. Еволюція системи валютних відносин і формування сучасної світової валютної системи.
2. Валютне регулювання в Україні.
3. Сутність, призначення й використання платіжного балансу та золотовалютних резервів.
4. Охарактеризуйте режими валютного курсу за методологією МВФ.
5. Що означає паритет купівельної спроможності?
6. У яких випадках застосовуються і як реалізують себе фіксовані та плаваючі курси?

Індивідуальні завдання для самостійної роботи

1. Охарактеризуйте стан валютного ринку України за механізмами здійснення торгівлі валютою та порівняйте його зі світовими тенденціями.
2. Проаналізуйте динаміку курсу гривні (за 3 роки). Проаналізуйте причини та наслідки девальвації національної грошової одиниці.
3. Проаналізуйте зміни складових платіжного балансу України за 3 роки. Дайте оцінку негативних та позитивним змінам. Який вплив вони мають на формування курсу національної грошової одиниці.
4. Динаміка зовнішнього боргу України. Який взаємозв'язок має зовнішня заборгованість з курсом національної валюти?
5. Валютне регулювання в Україні: мета, інструменти, заходи. Проаналізуйте ключові напрями реалізації за останній рік. Наведіть приклади використання валютних обмежень.

Теми рефератів:

1. Валютна система України та перспективи її розвитку.
2. Використання золотовалютних резервів у системі валютного регулювання.
3. Еволюція становлення валютної системи України.
4. Зміст та наслідки девальвації національної грошової одиниці.
5. Зміст та наслідки ревальвації національної грошової одиниці.
6. Методи стабілізації курсу валюти.
7. Механізм регулювання валютного ринку.
8. Міжнародні фінансово-кредитні організації.
9. Оцінювання ефективності політики валютного регулювання України.
10. Платіжний баланс: призначення та структура.
11. Проблеми вибору режиму курсоутворення.
12. Роль платіжного балансу у системі валютного регулювання.
13. Становлення та розвиток Європейської валютної системи.
14. Тенденції розвитку валютного ринку України.

Рекомендовані джерела інформації [1-8, 10-12; 18; 23; 25; 28; 29; 36; 44]

Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється в формі індивідуальних консультацій зі студентами по питанням тематичного навчального плану, завданням для самостійного для самостійної роботи студентів та виконанню контрольних (реферативних) робіт. Час проведення встановлюється згідно з графіком, затвердженим на засіданні кафедри.

Форми поточного та підсумкового контролю

У процесі вивчення дисципліни здійснюється поточний та підсумковий контроль знань студентів.

Екзаменаційна оцінка виставляється відповідно до сумарного рейтингу студента.

Приблизне рекомендоване співвідношення між балами за роботу протягом семестру та безпосередньо за екзаменаційну роботу складає 65:35.

Поточний контроль знань, який здійснюється протягом семестру, базується на таких видах навчальних робіт:

а) робота на семінарах над теоретичними питаннями курсу: ґрунтовні відповіді, фіксовані виступи, доповнення;

б) розв'язок задач та виконання тестів;

в) написання контрольних робіт: міні контрольних (за поточною темою) та модульних контрольних робіт (підсумкових за рядом тем).

Рекомендована шкала балів за видами навчальних робіт в таблиці 4.

Таблиця 4

Шкала балів за видами навчальних робіт

№ ч/тт	Види навчальних робіт	Максимальна оцінка у балах за виконання	Примітка
1.	Відповіді на семінарах	0-5	За семінар, незалежно від кількості відповідей
2.	Доповнення	2,5	За семінар
3.	Розв'язок задач: -індивідуальний; - участь у колективному розв'язку	0-5 2,5	За практичне заняття незалежно від кількості задач; За заняття
4.	Тестування	0-5	За одне правильно виконане завдання
5.	Фіксований виступ (аналіз проблеми)	0-5	За один виступ
6.	Міні-контрольні (за поточною темою)	0-5	Загалом за контрольну
7.	Модульні контрольні роботи	0- 10	За одну роботу

Тестування та міні контрольні можуть здійснюватися за матеріалами, наведеними у розділі VI «Завдання для самостійної роботи студентів». Теми фіксованих виступів пропонуються до кожного заняття курсу у розділі V «Плани семінарських занять».

Модульні контрольні роботи проводяться у формі тестів і задач, оскільки такий варіант контролю знань оптимальний як з точки зору зручності перевірки робіт, так і з точки зору можливості використання комп'ютерних технологій проведення цих робіт. У разі потреби контрольні роботи можуть здійснюватися і у традиційній формі письмової відповіді на поставлені запитання. У такому випадку завданнями контрольних робіт можуть виступати питання підсумкового контролю, кількість яких буде обмежена тематичним спрямуванням відповідного модулю.

Протягом викладання дисципліни здійснюється поточний та підсумковий контроль знань студентів за наступною схемою:

	<i>Тема</i>	<i>Форма контролю</i>
Змістовний модуль 1. ТЕОРІЯ ГРОШЕЙ		
1.	Походження, сутність і функції грошей.	усне опитування, перевірка самостійної роботи
2.	Історія розвитку та сучасний стан теорії грошей.	усне опитування, перевірка конспектів, перевірка самостійної роботи, вибіркове тестування
3.	Грошовий оборот і грошові потоки.	усне опитування, перевірка самостійної роботи, вибіркове тестування
4.	Фінансовий (грошовий) ринок.	усне опитування, перевірка самостійної роботи, вибіркове тестування
5.	Грошові системи і грошово-кредитна політика.	усне опитування, перевірка самостійної роботи, вибіркове тестування
6.	Система безготівкових розрахунків та регулювання готівкового грошового обороту.	усне опитування, перевірка конспектів, перевірка самостійної роботи, модульна контрольна робота №1
Змістовний модуль 2. ТЕОРІЯ КРЕДИТУ		
7.	Місце кредита у ринковій економіці.	усне опитування, перевірка самостійної роботи, вибіркове тестування
8.	Кредитна система.	усне опитування, перевірка самостійної роботи, вибіркове тестування
9.	Послуги комерційних банків.	усне опитування, міні контрольна-робота, перевірка самостійної роботи
10.	Міжнародні валютні відносини.	усне опитування, перевірка самостійної роботи, модульна контрольна робота №2

Перелік питань до семестрового контролю

1. Теорії виникнення грошей.
2. Зміст і результат аналізу К. Марксом розвитку форм власності.
3. Історичний розвиток форм грошей і грошових відносин.
4. Поняття і функції грошей.
5. Природа і сутність грошей.
6. Поняття грошової маси і склад її агрегатів.
7. Золото як товар і як гроші.
8. Зміна економічної ролі золота.
9. Виникнення і розвиток сучасних грошей.
10. Природа сучасних грошей.
11. Основні питання і періоди розвитку теорії грошей.
12. Погляди на джерело вартості грошей.
13. Теоретичні погляди на питання про фактори, які визначають цінність грошей.
14. Еволюція поглядів на роль грошей в економіці.
15. Дискусія між представниками кейнсіанства та монетаризму про доцільність здійснення грошово-кредитної політики.
16. Теорія раціональних сподівань про доцільність здійснення грошово-кредитної політики.
17. Поняття і сутність вартості грошей.
18. Вартість грошей і час. Методика розрахунків вартості грошей у часі.
19. Вартість грошей у часі з урахуванням фактора ризику.
20. Вартість грошей у часі з урахуванням фактора інфляції.
21. Відмінність між паперовими та кредитними грошима.
22. Поняття попиту на гроші. Модель грошового обігу К. Маркса.
23. Схожість і відмінність між моделями попиту на гроші І. Фішера та кембриджської школи.
24. Внесок Д. Кейнса у теорію попиту на гроші.
25. Економічний зміст моделі Боумоля — Тобіна щодо попиту на гроші.
26. Економічний зміст моделі Міллера — Орра щодо попиту на гроші.
27. Внесок М. Фрідмена в розробку монетарної теорії щодо попиту на гроші. Відмінність його поглядів від поглядів кейнсіанців.
28. Поняття емісії грошей і погляди на її характер.
29. Сутність і дія банківського мультиплікатора.
30. Модель пропозиції грошей.
31. Характеристика інструментів державного регулювання пропозиції грошей.

32. Поняття рівноваги на грошовому ринку. Монетаристська модель рівноваги.
33. Кейнсіанські моделі рівноваги на грошовому ринку.
34. Грошовий оборот і його структура.
35. Грошова система та її елементи.
36. Типи грошових систем.
37. Грошові реформи: цілі та види.
38. Поняття і складові системи безготівкових розрахунків.
39. Порядок відкриття рахунків банку в банках.
40. Мета і зміст державного регулювання готівкового обороту.
41. Види норм обороту готівки і касова робота на підприємствах.
42. Робота банків з готівкою.
43. Характеристика форм безготівкових розрахунків (крім векселів та акредитивів).
44. Вексель у господарському обороті.
45. Економічна сутність і функції кредиту.
46. Форми і види кредиту.
47. Природа позичкового відсотка.
48. Роль кредиту в економіці. Межі кредиту.
49. Поняття, суб'єкти і функції фінансового ринку.
50. Поняття ринку цінних паперів. Характеристика інструментів ринку цінних паперів.
51. Поняття і склад кредитної системи.
52. Сутність і функції банківської системи.
53. Центральний банк, його функції та інструмент впливу на грошовий оборот.
54. Комерційні банки, їх види та функції.
55. Види та інструменти фінансових ринків.
56. Основні положення сучасного монетаризму.
57. Основні положення кейнсіанства.
58. Внесок Д. Кейнса в розвиток теорії грошей.
59. Швидкість обороту грошей: розрахунок і погляди на характер.
60. Мета та інструменти грошово-кредитної політики.
61. Характеристика чекової та акредитивної форми безготівкових розрахунків.
62. Механізм дії грошово-кредитної політики за кейнсіанством та монетаризмом.
63. Перевідний вексель і операції з ними.
64. Сутність грошей. Гроші як капітал.

65. Критика монетаристами поглядів кейнсіанців щодо здійснення грошово-кредитної політики.
66. Гроші як міра вартості. Розвиток форми власності. Погляди маржиналістів.
67. Сутність та види інфляції. Фактори, які на неї впливають.
68. Вибір банку для обслуговування.
69. Кредитні послуги банків.
70. Розрахунково-касове обслуговування і операції банків з векселями.
71. Характеристика депозитних, консультаційних, депозитарних та трастових послуг банків.
72. Поняття валюти і валютної системи.
73. Валютний курс і валютний ринок.
74. Розвиток міжнародних та європейських валютних систем колективної валюти.
75. Валютне регулювання в Україні.
76. Причини інфляції і показники її вимірювання.
77. Зміст натуралістичної теорії кредиту.
78. Зміст капіталотворчої теорії кредиту.
79. Функції і види банківського кредиту.
80. Механізм банківського кредитування.
81. Принципи банківського кредитування і форми забезпечення кредитів.
82. Поняття і види спеціалізованих кредитно-фінансових інститутів (установ).
83. Методи регулювання інфляції.
84. Поняття і структура платіжного балансу.
85. Методи регулювання платіжного балансу.
86. Гроші як міра вартості. Умови виконання грошами цієї функції.
87. Функція грошей як засобу обороту. Фактори, що впливають на швидкість обороту грошей.
88. Гроші як засіб нагромадження. Формування заощаджень населення і їх використання.
89. Конвертованість як умова виконання національною валютою функції світових грошей. Колективні валюти.
90. Становлення грошової системи України.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Викладання дисципліни передбачає використання новітніх освітніх технологій, спрямованих на підвищення зацікавленості студентів в вивченні курсу, оволодінні теоретичними та практичними знаннями з предмету. Для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисципліни будуть здійснюватися проблемні лекції (за участю студентів), презентації (лекцій/семінарів), кейси (оцінка теорії через практичні аспекти), робота в малих групах та семінари-дискусії, що використовують мультимедійне техніко-програмне забезпечення. Рекомендовані методи активації наведені нижче у таблиці 6.

Таблиця 6

Складові методів активізації процесу навчання

№ п/ п	Тема	Методи активізації процесу навчання		
		Лекції	Семінари (практичні)	Інше
Змістовий модуль 1. ТЕОРІЯ ГРОШЕЙ				
1.	Походження, сутність і функції грошей.		Семінар – дискусія	
2.	Історія розвитку та сучасний стан теорії грошей.		Семінар – дискусія	
3.	Грошовий оборот і грошові потоки.		Семінар – дискусія	
4.	Фінансовий (грошовий) ринок.	Участь студентів в проведенні лекції	Семінар – дискусія	
5.	Грошові системи і грошово-кредитна політика.		Семінар – дискусія	Інтернет-звіти студентів по стану грошово-кредитної системи України
6.	Система безготівкових розрахунків та регулювання готівкового грошового обороту.		Семінар – дискусія	
Змістовий модуль 2. ТЕОРІЯ КРЕДИТУ				
7.	Місце кредиту у ринковій економіці.		Семінар – дискусія	
8.	Кредитна система.		Семінар – дискусія	Інтернет-звіти студентів про стан кредитного ринку України
9.	Послуги комерційних банків.		Семінар – дискусія	
10.	Міжнародні валютні відносини.	Участь студентів в проведенні лекції	Семінар – дискусія; презентація	Інтернет-звіти студентів по нормативній базі, стану платіжного балансу України

Рекомендовані джерела інформації

За змістовним модулем 1

Основна

(наявна в бібліотечних фондах МАУП)

1. Гроші та кредит: Навч. посіб./ Булеєв І. П., Пілецька С. Т., Коритько Т. Ю. та ін. - К.: ЦУЛ, 2007. - 120 с.
2. Гроші та кредит: навч. посіб./ [Льбіна С.Б., Шило В.П., Кисла В.І. та ін.]. - К.: Професіонал, 2007. - 368 с.
3. Гроші та кредит: підруч./ [Ред. Савлук М. І.]. - 5-те вид., без змін. - К.: КНЕУ, 2008. - 744 с.
4. Гроші та кредит: Підруч./ Ред. Івасів Б.С. - Тернопіль: Карт-бланш, 2000. - 510 с.
5. Гроші та кредит: Навч. посіб./ Алексеев І.В., Колісник М.К., Вівчар О.Й. та ін. - Львів: Львівська політехніка, 2004. - 168 с.
6. Гроші та кредит: підруч./ [За ред. С. К. Реверчука]. - К.: Знання, 2011. - 382 с.
7. Гроші та кредит: підруч./ [Лютий І. О., Версаль Н. І., Любкіна О. В. та ін.]. - К.: Київський університет, 2010. - 559 с. -
8. Грошово-кредитна політика в Україні/ Стельмах В.С., Єпіфанов А.О., Гребеник Н.І., Міщенко В.І.; За ред. В.І. Міщенка. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К.: Знання, 2003. - 421 с.
9. Деньги, банковское дело и денежно-кредитная политика= Money, banking and monetary policy/ [Долан Э. Д., Гэттисберг, Кэмпбелл К. Д. и др.]. - С.Пб.: Санкт - Петербург Оркестр, 1994. - 496 с.
10. Центральний банк та грошово-кредитна політика: Підручник/ За ред. д-ра екон. наук, проф. А.М. Мороза і канд. екон. наук, доц.. М.Ф. Пуховкіної – К.: КНЕУ, 2005. – 556с.

Нормативно-правова

11. Закон України “Про банки та банківську діяльність” № 2121 – III від 07.12.2000 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2121-14>
12. Закон України “Про державне регулювання ринку цінних паперів”: Затв. Постановою ВРУ від 30.10.96 № 475/96-ВР // ВВР України. —1996. — № 51. — С. 292.
13. Закон України “Про Національний банк України”: Затв. Постановою ВРУ від 20.05.99 № 679-14 // ВВР України. — 1999. — № 29.— С. 238.
14. Закон України “[Про цінні папери та фондовий ринок](#)” № 3480-IV від 23.02.2006 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>
15. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» №2664-111 від 12.07.2001 р.

16. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

17. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті : Постанова Правління НБУ № 22 від 21.01.2004 р.[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04>

18. Інструкція про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах: Постанова Правління НБУ № 492 від 12.11.2003р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1172-03>

19. Положення про порядок формування обов'язкових резервів для банків України : Затверджено Постановою Правління НБУ № 91 від 16.03.2006 р. [Електронний ресурс]– Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=z0312-06>

20. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: Затверджено постановою Правління НБУ № 637 від 15.12.2004 р. [Електронний ресурс]– Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0040-05>

21. Постанова Кабінету Міністрів України і Національного банку України «Про реформу грошової системи України» № 610-2 від 08.11.92 р.

Додаткова

22. Вовчак О. Д., Бучко І. Є., Костак З.Р. Гроші та кредит: навч. посіб. - К.: ЦУЛ, 2012. - 424 с.

23. Гроші і кредит: Підручник / О.М. Колодізєв, В.Ф. Колесніченко. — К. : Знання, 2010. — 615 с.

24. Гроші та кредит (практикум): Навч. посібник / І. П. Булеєв, С. Т. Пілецька, Т. Ю. Коритько, А. В. Гавріков. – К: Центр учбової літератури, 2007. – 120с.

25. Гроші та кредит. Збірник ситуаційних завдань / уклад. Ж.В. Гарбар, О.С. Москвічова. – Вінниця : Центр підготовки навчальних та науково-методичних видань ВТЕІ КНТЕУ, 2009. – 95 с.

26. Гроші та кредит. Збірник тестових завдань / уклад. Н.М. Сушко, Л.О. Нетребчук, С.А. Гагаріна, Л.А. Гербич, Ю.В. Серажим, Т.Ф. Сундук. – К. : КНТЕУ, 2009. – 72 с.

27. Гроші та кредит: Навч. посіб. / С.М. Колотуха, С.А. Власюк. — К.: Знання, 2012. — 495 с.

28. Демківський А.В. Гроші та кредит / А.В. Демківський. – К. : Дакор : Вира-Р, 2007. – 528 с.

29. Деньги, кредит, банки: учебник/ [ред. Лаврушин О. И.]. - 7-е изд., стер. - М.: КНОРУС, 2008. - 560 с.

30. Деньги. Кредит. Банки/ Под ред. Е.Ф. Жукова. - 4-е изд., перераб. и доп. - М.: ЮНИТИ-

ДАНА, 2012. - 783 с.

31. Коваленко Д.І. Фінанси, гроші і кредит: теорія і практика [текст]: навч. посіб./ Д.І. Коваленко, В.В. Венгер — К.: „Центр учбової літератури”, 2013 — 578 с.

32. Левченко Л. В. Гроші та кредит: навч. посіб./ [Левченко Л. В.]. - К.: ЦУЛ, 2011. - 224 с.

33. Щетинін А. І. Гроші та кредит: Підручник. Видання 4-те, перероблене та доповнене. Щетинін А. І. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 440 с.

Електронні джерела

34. Зайцев О.В. Гроші та кредит. Лекційне викладення: навч. посіб. / О.В. Зайцев. — Суми: Вид-во СумДУ, 2010. — 179 с. – Режим доступу: <http://fin.fem.sumdu.edu.ua/uk/moneycredit/>

35. Офіційний сайт Міністерства фінансів України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.minfin.gov.ua.

36. Офіційний сайт Національного банку України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bank.gov.ua

За змістовним модулем 2

Основна

(наявна в бібліотечних фондах МАУП)

1. Бездітко, Ю.М. Валютне регулювання: навчальний посібник/ Ю. М. Бездітко, О. О. Мануйленко, Г. А. Стасюк. - Херсон: Олді-плюс, 2009. - 272 с.

2. Гроші та кредит: Навч. посіб./ Булеєв І. П., Пілецька С. Т., Коритько Т. Ю. та ін. - К.: ЦУЛ, 2007. - 120 с.

3. Гроші та кредит: навч. посіб./ [Ільїна С.Б., Шило В.П., Кисла В.І. та ін.]. - К.: Професіонал, 2007. - 368 с.

4. Гроші та кредит: підруч./ [Ред. Савлук М. І.]. - 5-те вид., без змін. - К.: КНЕУ, 2008. - 744 с.

5. Гроші та кредит: Підруч./ Ред. Івасів Б.С. - Тернопіль: Карт-бланш, 2000. - 510 с.

6. Гроші та кредит: Навч. посіб./ Алексеев І.В., Колісник М.К., Вівчар О.Й. та ін. - Львів: Львівська політехніка, 2004. - 168 с.

7. Гроші та кредит: підруч./ [За ред. С. К. Реверчука]. - К.: Знання, 2011. - 382 с.

8. Гроші та кредит: підруч./ [Лютий І. О., Версаль Н. І., Любка О. В. та ін.]. - К.: Київський університет, 2010. - 559 с. –

9. Деньги, банковское дело и денежно-кредитная политика= Money, banking and monetary policy/ [Долан Э. Д., Гэттисберг, Кэмпбелл К. Д. и др.]. - С.Пб.: Санкт - Петербург Оркестр, 1994. - 496 с.

10. Мілай А.О. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції: навч. посіб./ Мілай А. О. - К.: МАУП, 2007. - 384 с.

11. Міжнародні розрахунки і валютні операції: навч. посіб./ [За заг.ред. Боришкевич О.В., Віднійчук-Вірван Л. А.] - Львів: Магнолія , 2010.- 214 с.

12. Руденко Л.В. Міжнародні кредитно-розрахункові і валютні операції: підручн. - Вид. 2-ге, перероб. і допов. - К.: ЦУЛ, 2007. - 632 с.

Нормативно-правова

13. Закон України “Про банки та банківську діяльність” № 2121 – III від 07.12.2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2121-14>

14. Закон України “Про державне регулювання ринку цінних паперів”: Затв. Постановою ВРУ від 30.10.96 № 475/96-ВР // ВВР України. —1996. — № 51. — С. 292.

15. Закон України “Про Національний банк України”: Затв. Постановою ВРУ від 20.05.99 № 679-14 // ВВР України. — 1999. — № 29.— С. 238.

16. Закон України "Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)" від 15.03.01 № 2299-III

17. Закон України “[Про цінні папери та фондовий ринок](#)” № 3480-IV від 23.02.2006 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>

18. Закон України «Про вступ України до міжнародного валютного фонду, Міжнародного банку реконструкції та розвитку, Міжнародної фінансової корпорації, Міжнародної асоціації розвитку та Багатостороннього агентства по гарантіях інвестицій» № 2402-XI від 03.06.92 р.

19. Закон України «Про кредитні спілки» № 2908-III від 20.12.2001р.

20. Закон України «Про лізинг» (зі змінами, внесеними Законом України від 14.01.99 р. № 394-XIУ) № 723/97-ВР від 16.12.97 р.

21. Закон України „Про страхування” № 85/96-ВР від 07.03.1996 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/85/96>

22. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» №2664-111 від 12.07.2001 р.

23. Закон України «Про валюту і валютні операції» 2473-VIII від 21.06.2018 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19>

24. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

25. Інструкція про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах: Постанова Правління НБУ № 492 від 12.11.2003р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1172-03>

26. Інструкція про порядок регулювання діяльності комерційних банків в Україні: Затверджено Постановою Правління НБУ № 368 від 28.08.2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1028.722.35&nobreak=1>

27. Положення про порядок створення і державної реєстрації банків, відкриття їх філій, представництв, відділень» (зі змінами, внесеними постановою Національного банку № 10 № 154-02. 09.01.2002 р.) № 906/6097 від 24.10.2001 р.

Додаткова

28. Боришкевич О.В. Валютне регулювання та контроль: Навчальний посібник /О.В. Боришкевич, І.В. Краснова, В.С. Білошапка та ін. За заг.ред. Боришкевич О.В.К.: КНЕУ, 2008. – 400 с.

29. Бурковська А. В., Лункіна Т. І. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції в сучасних умовах: навч. посіб. - К.: ЦУЛ, 2014. - 208 с.

30. Вовчак О.Д., Руцишин Н.М., Андрейків Т.Я. Кредит і банківська справа: Підручник. – К.: Знання, 2008. – 564с.

31. Вовчак О. Д., Бучко І. Є., Костак З.Р. Гроші та кредит: навч. посіб. - К.: ЦУЛ, 2012. - 424 с.

32. Гроші і кредит: Підручник / О.М. Колодізєв, В.Ф. Колесніченко. — К. : Знання, 2010. — 615 с.

33. Гроші та кредит (практикум): Навч. посібник / І. П. Булеєв, С. Т. Пілецька, Т. Ю. Коритько, А. В. Гавріков. – К: Центр учбової літератури, 2007. – 120с.

34. Гроші та кредит. Збірник ситуаційних завдань / уклад. Ж.В. Гарбар, О.С. Москвічова. – Вінниця : Центр підготовки навчальних та науково-методичних видань ВТЕІ КНТЕУ, 2009. – 95 с.\

35. Гроші та кредит. Збірник тестових завдань / уклад. Н.М. Сушко, Л.О. Нетребчук, С.А. Гагаріна, Л.А. Гербич, Ю.В. Серажим, Т.Ф. Сундук. – К. : КНТЕУ, 2009. – 72 с.

36. Гроші та кредит: Навч. посіб. / С.М. Колотуха, С.А. Власюк. — К.: Знання, 2012. — 495 с.

37. Деньги, кредит, банки: учебник/ [ред. Лаврушин О. И.]. - 7-е изд., стер. - М.: КНОРУС, 2008. - 560 с.

38. Деньги. Кредит. Банки/ Под ред. Е.Ф. Жукова. - 4-е изд., перераб. и доп. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2012. - 783 с.

39. Демківський А.В. Гроші та кредит / А.В. Демківський. – К. : Дакор : Вира-Р, 2007. – 528 с.

40. Коваленко Д.І. Фінанси, гроші і кредит: теорія і практика [текст]: навч. посіб./ Д.І. Коваленко, В.В. Венгер — К.: „Центр учбової літератури”, 2013 — 578 с.

41. Ковальчук К. Ф., Козенков Д. Є., Момот Ю. Г. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції: навч. посіб. - К.: ЦУЛ, 2013. - 150 с.

42. Котковський В.С. Банківські операції: навч. посіб./ В.С.Котковський, О.В.Неізнестна.-

К.: Кондор, 2011.- 498 с.

43. Левченко Л. В. Гроші та кредит: навч. посіб./ [Левченко Л. В.]. - К.: ЦУЛ, 2011. - 224 с.

44. Патика, Н. І.. Міжнародні валютно-кредитні відносини: навчальний посібник/ Н. І. Патика. - К.: Знання, 2012. - 566 с.

45. Щетинін А. І. Гроші та кредит: Підручник. Видання 4-те, перероблене та доповнене. Щетинін А. І. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 440 с.

Електронні джерела

46. Зайцев О.В. Гроші та кредит. Лекційне викладення: навч. посіб. / О.В. Зайцев. — Суми: Вид-во СумДУ, 2010. — 179 с. – Режим доступу: <http://fin.fem.sumdu.edu.ua/uk/moneycredit/>

47. Офіційний сайт Національного банку України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bank.gov.ua

48. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду (МВФ) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.imf.org

49. Офіційний сайт Групи Світового банку // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.worldbank.org